TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
hallitussihteeri Emmi Äijälä

MUISTIO
10.9.2020

LIITE 1

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI JULKISESTA TYÖVOIMA- JA YRITYSPALVELUSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN (141/2020) KUMOAMISESTA

1. Tausta

Yritystoiminnan kehittämispalveluista sekä niiden maksullisuudesta säädetään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 8 luvun 5 §:ssä. Säännöksen mukaan tuen tasosta ja asiantuntijapalvelun enimmäiskestosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (1073/2012, jäljempänä myös *JTYP-asetus*) 19 §:ssä säädetään valtion rahoitusosuudesta yritystoiminnan kehittämispalveluista.

Yritystoiminnan kehittämispalvelut on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (jäljempänä myös ”*ELY-keskusten*”) tuottama palvelu, jolla tarjotaan korkeatasoista, valtion osittain rahoittamaa liiketoiminnan ja osaamisen kehittämisen palvelua pk-yrityksille. Valtioneuvosto antoi 26.3.2020 asetuksen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (141/2020). Asetuksella nostettiin JTYP-asetuksen 19 §:ssä säädettyä valtion rahoitusosuutta Analyysi- ja Konsultointi-palvelujen hinnasta, mikä tarkoitti samalla yrityksen maksettavaksi tulevan osuuden merkittävää alentamista. Sekä Analyysi- että Konsultointi-palveluissa yrityksen päiväkohtainen maksuosuus aleni 30 euroon (alv 0), kun ennen muutosta yrityksen maksettava päivähinta Analyysi-palvelusta oli 220 euroa (alv 0) ja Konsultointipalvelusta 300 euroa (alv 0). Väliaikaisen muutoksen oli tarkoitus olla voimassa 31.12.2020 asti. Väliaikaisen asetusmuutoksen tarkoituksena oli koronaepidemian aiheuttaman taloudellisen kriisitilanteen puhjettua kannustaa pk-yrityksiä kehittämispalvelujen käyttöön, madaltaa palvelun käytön kynnystä ja tarjota yrityksille tukea ja mahdollisuuksia tilanteen haltuunottoon äkillisesti muuttuneissa olosuhteissa ja akuutin kriisitilanteen aiheuttamista haasteista selviytymiseen.

Asetusmuutoksen jälkeen yritysten kehittämispalvelujen hakemusten sekä myönnettyjen palvelujen määrät kasvoivat voimakkaasti. Voimakkainta kysyntä oli huhti-toukokuun aikana tasaantuen jossain määrin sen jälkeen. Seuraavassa on esitetty Analyysi- ja Konsultointi-palvelujen yhteenlasketut myöntömäärät (myönteisten päätösten kappalemäärät ja niissä yhteensä myönnetyt euromäärät täysinä tuhansina euroina) kuukausittain vuonna 2020:

	kpl	1000 euroa
01/2020	220	850
02/2020	221	841
03/2020	288	1190
04/2020	1156	5015
05/2020	757	3373
06/2020	718	3208
07/2020	300	1263
08/2020	544	2421

Voimakas kysyntä osoittaa, että palvelulla on pystytty vastaamaan yritysten ajankohtaisiin koronaepidemiasta aiheutuneisiin tarpeisiin kriisiolosuhteissa. Voimakkaimman palvelutarpeen voidaan kuitenkin arvioida tulleen tyydytetyksi kevään ja kesän aikana, mistä on osoituksena hakemusmäärien tasaantuminen. Edellä mainituin perustein on arvioitu tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi palauttaa valtion rahoitusosuus väliaikaista muutosta edeltäneelle tasolle säädettyä aikaisemmin. Yritystoiminnan kehittämispalvelujen osalta normaali, muutosta edeltänyt, hintataso on jo voimakkaasti subventoitu valtion taholta, sillä valtion rahoitusosuus Analyysi-palvelusta on 80 prosenttia ja Konsultointi-palvelusta 75 prosenttia.

Ehdotetulla asetuksella palautettaisiin väliaikaisesti korotettu valtion rahoitusosuus yritystoiminnan kehittämispalveluista normaalille JTYP-asetuksessa 1073/2012 säädetylle tasolle.

2. Ehdotuksen sisältö ja perustelut

Ehdotetulla asetuksella kumottaisiin 26.3.2020 annettu valtioneuvoston asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun valtioneuvoston asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta (141/2020). Asetuksen kumoamisella valtion rahoitusosuus palautuisi Analyysi- ja Konsultointi-palvelujen osalta valtioneuvoston asetuksen 141/2020 voimaantuloa edeltävälle tasolle. Analyysi-palvelussa valtion rahoitusosuus palautuisi 97,2727 prosentista takaisin 80 prosenttiin, jolloin yrityksen palvelusta maksama päivähinta palautuisi 30 eurosta 220 euroon (alv 0). Konsultointi-palvelussa valtion rahoitusosuus palautuisi vastaavasti 97,5 prosentista takaisin 75 prosenttiin, jolloin yrityksen maksama päivähinta palautuisi 30 eurosta 300 euroon (alv 0).

Yritystoiminnan kehittämispalvelujen kysyntä kasvoi voimakkaasti kumottavaksi ehdotetun asetusmuutoksen tultua voimaan. Voimakkaan kysynnän ja määrärahan kasvaneen käytön takia palvelua on 8.6.2020 tehdyllä työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä lisäresursoitu 8 930 000 eurolla. Valtion rahoitusosuuden palauttamisella normaalille tasolle turvattaisiin osaltaan myös palveluihin osoitettujen resurssien riittävyyttä, koska rahoitusosuuden palauttaminen vähentää palveluihin sitoutuvan julkisen rahoituksen määrää. Mahdollinen vielä tarvittavan lisäresursoinnin tarve selviää lopullisesti vasta syksyllä 2020 tarkempien loppuvuoden hakemusmäärien myötä. Mahdollinen määrärahan lisätarve pystytään tämänhetkisen arvion mukaan kattamaan momentin 32.30.51 olemassa olevasta määrärahasta.

On arvioitu, että koronaepidemian aiheuttamasta talouden kriisitilanteesta syntynyt voimakkain ja akuutein palvelutarve on yritystoiminnan kehittämispalvelujen osalta tyydytetty kevään ja kesän 2020 aikana. Akuutin kriisitilanteen rauhoituttua olisi perusteltua hallitusti purkaa myös kriisioloihin kiinteästi liittyviä erityisiä toimenpiteitä. Näin on toimittu jo muun muassa ELY-keskusten myöntämän koronarahoituksen osalta, jonka haku päättyi 8.6.2020.

Yritystoiminnan kehittämispalvelujen hakemusmäärien voimakkaan kasvun seurauksena hakemusten käsittelyajat ELY-keskuksissa ovat merkittävästi pitkittyneet ja samalla käsittelijöiden työkuorma on voimakkaasti kasvanut. Lisäksi hakemusten laadussa on ELY-keskuksista saatujen tietojen mukaan ollut enemmän vaihtelua kuin aiemmin, ja palvelua on haettu myös tilanteisiin, joihin se ei erityisen hyvin sovellu. ELY-keskusten kehittämispalveluasiantuntijat ovatkin esittäneet, että normaaliin hintatasoon olisi tarve palata mahdollisimman nopeasti. Analyysi- ja Konsultointipalvelujen rahoitusosuuksien palauttamisella väliaikaista muutosta edeltävälle tasolle voitaisiin turvata palveluiden korkea laatu jatkossakin, taata hakemusten kohtuullinen käsittelyaika ja hillitä hakemuksia käsittelevien asiantuntijoiden työpainetta sekä turvata sujuva siirtyminen vuoden 2020 lopussa päättyvältä yritysten kehittämispalvelujen sopimuskaudelta uudelle vuoden 2021 alussa alkavalle sopimuskaudelle.

Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 24.9.2020. Kumottua asetusta 141/2020 ja sen mukaisia rahoitusosuuksia sovellettaisiin asetuksen voimassa ollessa jätettyjen hakemusten käsittelyyn.

3. Ehdotuksen vaikutukset

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetun muutoksen arvioidaan vähentävän hakemusten käsittelyruuhkaa ELY-keskuksissa, mahdollistavan lyhyemmät käsittelyajat sekä osaltaan myös edesauttavan päätösten suuntaamista yrityksiä eniten ja selkeimmin hyödyttäviin kohteisiin.

Vaikutukset yritysten toimintaedellytyksiin

Ehdotetun muutoksen jälkeenkin valtion rahoitusosuus Analyysi- ja Konsultointipalveluista on edelleen merkittävä (75 prosenttia ja 80 prosenttia), joten yrityksillä on edelleen kohtuullisella rahallisella panostuksella mahdollisuus hankkia korkeatasoista asiantuntijapalvelua toimintansa analysointiin ja kehittämiseen.

Taloudelliset vaikutukset

Valtion rahoitusosuuden palauttamisen normaalille tasolle yritystoiminnan kehittämispalvelujen osalta arvioidaan merkitsevän momentin 32.30.51 määrärahan käytön vähentymistä yritysten kehittämispalveluihin tarvittavan määrärahan osalta verrattuna siihen, että rahoitusosuus säilyisi asetuksen 141/2020 mukaisena 31.12.2020 asti. Rahoitusosuuden palauttaminen edesauttaa osaltaan sitä, että yritystoiminnan kehittämispalvelujen määrärahan tarve voidaan kattaa edellä mainitulla momentilla käytettävissä olevan kokonaismäärärahan puitteissa.

4. Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä sekä Etelä-Savon, Hämeen, Keski-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta. Lausunnon antoivat Hämeen ELY-keskus ja Keski-Suomen ELY-keskus. Valtiovarainministeriö ilmoitti, että sillä ei ole huomautettavaa asetusluonnokseen.

Sekä Hämeen että Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunnoissa puollettiin asetusehdotusta ja valtion rahoitusosuuden palauttamista ennalleen. Hämeen ELY-keskus totesi lausunnossaan, että muutoksella voidaan todennäköisesti aikaistaa sopimuskauden päättymiseen tavallisesti liittyvää kysyntäpiikkiä, mikä olisi henkilöstön työtilanne huomioiden hyvä kehityssuunta. Myös Keski-Suomen ELY-keskus katsoi tärkeäksi turvata sujuvan siirtymisen uudelle vuoden 2021 alussa alkavalle sopimuskaudelle. Keski-Suomen ELY-keskus viittasi lausunnossaan lisäksi muistioluonnoksessa esitettyihin perusteluihin ja totesi muun muassa, että tietoisuus normaalihintaisten palveluiden käyttömahdollisuudesta jatkossakin ei muodostune esteeksi todellisessa tarpeessa, kun palveluita on nyt laajasti opittu hyödyntämään ja huomattu niistä koituva hyöty.

Ehdotettua asetusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä, koska kyse on teknisluonteisesta muutoksesta, jolla on vähäinen yleinen merkitys.

5. Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 24.9.2020. Lisäksi ehdotetaan, että kumottua asetusta 141/2020 sovellettaisiin niiden hakemusten käsittelyyn, jotka ovat tulleet vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa.